

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/5956

SAYI : B.02.0.007.00/ 2346
KONU :Yazılı Soru Önergesi

31.12/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 18.12.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10003 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Şırnak Milletvekili Sayın Sevahir BAYINDIR'a ait 7/5956 esas nolu yazılı soru önergesi hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**ŞIRNAK MİLLETVEKİLİ SAYIN SEVAHİR BAYINDIR'IN
7/5956 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Kadına yönelik şiddetin doğurduğu kadın cinayetlerinin hala önüne geçilememektedir. Diyarbakır'da Fatma BABATLI adlı kadın 17 yıllık eşi tarafından, evlendiği günden beri fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmıştır. 7 çocuk annesi olan Fatma BABATLI'nın çocukları da anneleri gibi babaları tarafından şiddete maruz kalmışlardır. 18.07.2008 tarihinde Fatma BABATLI Diyarbakır Aile Mahkemesine şikayette bulunmuş, mahkeme 4320 sayılı yasa uyarınca 6 ay tedbir uygulaması kararını vermiştir. Fakat tedbir kararının yazılı metni bir ay sonra Fatma BABATLI'nın eline geçmiştir. Çıkan bu tedbir kararı ile Fatma BABATLI'nın eşi evden uzaklaştırılmıştır. Bu süre içerisinde Fatma BABATLI, ailesi ve çocukları sürekli eşi Süleyman BABATLI tarafından ölümle tehdit edilmiştir. Hatta yapılan tehditler aile bireylerine şiddet uygulamak şeklinde hayata geçirilmiştir. Her tehdit aldığı anda Fatma BABATLI, annesi ve kız kardeşleriyle birlikte Çarşı Karakoluna gitmiş ve şikayette bulunmuştur. Çarşı Karakolu görevlilerince her defasında işlem yapılmadan ve azarlanarak gönderilmişlerdir. Çarşı Karakoluna yaptığı şikayetlerden sonuç alamayan Fatma BABATLI Çarşı Karakolu'na yaptığı şikayetlerin aynısını Savcılığa da 2008/17648, 2008/20625, 2008/15530, 2008/21369 sayılı dilekçelerle şikayet başvurusunda bulunmuştur. Fakat 07.11.2008 tarihinde Diyarbakır'ın Sur ilçesinde şikayette bulunduğu Çarşı Karakoluna 300 metre uzaklıkta, sokak ortasında eşi tarafından silahla vurularak öldürülmüştür. Savcılık tarafından korunma kararı alınmasına rağmen Fatma BABATLI ölüme terk edilmiştir.

SORULAR :

- 1) Fatma BABATLI adlı kadın için, 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da belirtilen koruma tedbirleri alınmış olmasına rağmen, kararın etkin bir şekilde uygulanmamasının sebebi nedir?
- 2) Yetkili makamlardaki, görevi ihmal eden sorumlu kişiler hakkında soruşturma başlatılmış mıdır?
- 3) Şu ana kadar kolluk kuvvetlerine ve ilgili makamlara 4320 sayılı yasa ve kadına yönelik şiddet, namus cinayetleri konulu eğitim verilmiş midir? Verilmişse eğitim verilen personel sayısı ne kadardır?
- 4) 4320 sayılı Kanun kapsamında ilgili makamlara müracaat eden kaç kadın vardır ve kaç kadın için koruma tedbir kararı alınmıştır?
- 5) 4320 sayılı yasa çıkartılmış olmasına rağmen, bölge kadınlarına söz konusu yasanın kadınlara sağladığı yasal haklar hakkında eğitici ve bilgilendirici çalışmalar yapılmış mıdır?
- 6) 4320 sayılı yasa gereği korunma kararı aynı gün içerisinde alınmasına rağmen, ilgili kişiye 1 ay sonra tebliğ edilmesinin sebebi nedir?
- 7) Altı aylık koruma kararının uygulanması sırasında, kadınların ekonomik anlamda sıkıntı çekmemesi için nafaka almaları neden uygulanmamaktadır?
- 8) Karakollarda kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet ile ilgili ayrı bir birimin açılmasına yönelik bir düşünceniz veya çalışmanız var mıdır?
- 9) Kadın cinayetleriyle mücadelede ve kadına karşı şiddetin önlenmesinde daha etkin ve somut çözümlerin üretilmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Konu ile ilgili olarak 07.11.2008 tarihinde Diyarbakır'ın Sur İlçesinde Fatma BABATLI'NIN eşi tarafından öldürülmesi olayı ile ilgili, Diyarbakır İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü tarafından yerinde yapılan incelemede olayın gelişimi ile ilgili aşağıda belirtilen bilgiler edinilmiştir.

Adı geçenin yaklaşık 17 yıl önce evlendiği, 7 çocuğunun olduğu, eşinin Belediye de işçi olarak çalıştığı ve alkol - uyuşturucu bağımlısı olduğu, evliliğinin son on yılında eşinden sürekli şiddet gördüğü, şiddetin boyutunun artması ve eşinin çocuklarına da şiddet uygulaması nedeniyle sık sık baba evine sığındığı, devamında ise S.B ile barışarak evine döndüğü, olayların tekrar başlamasıyla mahkemeye müracaat ettiği, yerel mahkemenin eşin 6 ay evden uzaklaştırılması kararını verdiği, karar uygulanırken adı geçenin eşinin kendisine iyi davranacağını düşünerek tekrar barıştığı, ancak olayların tekrarlanması nedeniyle boşanma davası açtığı, eşinin boşanmayı kabul ettiğini ve çocukları ile birlikte kalmaları için ev alacağını söylemesi nedeniyle birlikte ev bakmaya gittiklerinde eşi tarafından sokak arasında öldürüldüğü, sonrasında da eşinin intihar ettiği öğrenilmiştir. Yaşanan olaylar Kurumumuza yansımamış olup, adı geçenin durumunun Diyarbakır Belediyesine bağlı Kadın Sorunlarını Araştırma Merkezi tarafından takip edildiği öğrenilmiştir.

Olay sonrasında adı geçenin 2-15 yaş arasında olan ve annee teyze ve dayı ile birlikte kalan çocukları için ayni -nakdi yardımla desteklenmeleri ve takiplerinin yapılmasına yönelik Diyarbakır İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğünce çalışmalar yapılmaktadır.

SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı bütün toplum merkezlerinde ve aile danışma merkezlerinde kadının insan hakları eğitimi verilmektedir. Bu eğitim programı içerisinde 4320 sayılı yasa detaylı olarak anlatılmaktadır. Bunun yanı sıra yukarıda belirtilen kuruluşlarımızda, 4320 sayılı yasanın tanıtılması ve içselleştirilmesi, ayrıca kadına yönelik her türlü ayrımcılığın önüne geçen tüm yasaların tanıtılması amacıyla; çeşitli kamu kurum ve kuruluşları ve STK'larla işbirliği içerisinde seminer, sempozyum ve paneller düzenlenmektedir. Söz konusu çalışmalar yaygın ve sürekli olarak uygulanmaktadır.

Kadına karşı şiddetin önlenmesine yönelik olarak SHÇEK tarafından yürütülen çalışmalar;

SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı toplum merkezleri ile aile danışma merkezlerinde kadına karşı her türlü şiddeti önlemek, şiddetten korunma yolları, kadının insan hakları vb. konulardan oluşan eğitimler uygulanmakta ve bu konularda eğitim seminerleri konferanslar gerçekleştirilmektedir.

Okuma yazma bilen her yaştan kadın ve genç kıza, hukuki, ekonomik, sosyal, cinsel haklarını öğrenmelerini sağlamak ve bu haklarını kullanmaları hususunda bilgilendirmek amacıyla Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) uygulanmaktadır. Bu programdan bugüne kadar 5000 kadın yararlanmıştır.

SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet sunan tüm toplum merkezleri ve aile danışma merkezlerinde, şiddet konusunda sorun çözme becerileri, kadının insan hakları vb. konularda kadınları bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacıyla, seminer, sempozyum, panel, eğitim söyleşileri vb. programlar hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Eğitim seminerleri ve konferanslara 2008 yılında 12606 kadın katılmıştır.

İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından uzman personel görevlendirilerek kadına yönelik şiddet ve töre ve namus cinayetleri ile ilgili bilgilendirme içeren yerel TV ve radyolarda programlar yapılmaktadır.

İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından; şiddet mağduru kadınlar psikolojik, sosyal, ekonomik ve hukuki olarak desteklenmektedir. Hak arama sürecinde yararlanabileceği hizmetler sunulmakta veya hangi hizmetten nasıl yararlanacağına dair rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunulmaktadır.

Şiddet mağduru olması nedeniyle Genel Müdürlüğümüze bağlı Kadın konukevlerinden hizmet alan kadınlara hakları ile ilgili bilinçlendirme ve bilgilendirme eğitimleri yapılmaktadır.

Alo 183 Sosyal Hizmet Danışma Hattının tanıtımı amacıyla broşür bastırılmış olup ve umuma açık yerlerde dağıtılmaktadır.

Toplum Merkezlerinin bulunduğu dezavantajlı mahallelerde bulunan kahvehanelerde ve erkeklerin yoğun olarak bulunduğu mahallerde, erkeklerle yapılan toplantılar ile erken yaş evliliklerinin sakıncaları ve şiddetin zararları ve önlenmesine yönelik konular ile ilgili bilgilendirme yapılmaktadır.

Bazı illerimizde, sosyal destek sistemlerinden uzak kalan kadınlara toplumsal cinsiyet duyarlılığı kazandırmak, yerelde örgütlenmelerini sağlamak amacıyla bir dizi grup eğitimi, seminer, söyleşi ve atölye çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Dezavantajlı bölgelerde bulunan Toplum merkezlerinin çevresinde bulunan ilköğretim ve Ortaöğretim kurumlarında çocuklara ve velilere seminerler verilmekte, şiddetin zararları, şiddetten korunma yolları vb. konularda eğitimler verilmektedir.

Toplum Merkezleri tarafından BARO ve Sağlık Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde aile içi şiddet, kadın hakları ve aile planlaması konulu seminer programları geniş halk katılımlarını sağlamaya müsait yerlerde gerçekleştirilmektedir.

GAP Bölgesi ile ilgili olarak; DPT ile işbirliği yapılarak yatırım programına eklenmek üzere 2009 yılı için 7 TM- 1 ADM, 2010 yılı için 5 TM, 2011 yılı için 2 TM teklif edilmiştir. Ayrıca geçmiş yıllardan devam eden 2 adet TM yatırım programında yer almaktadır. Genel Müdürlüğümüzce yatırım programına alınmadan da STK' lar ile işbirliği ve protokol yapılarak her yıl yeni Toplum Merkezleri ile Aile Danışma Merkezleri hizmete girmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Bilindiği üzere, kadın ve çocuklara yönelik şiddet hareketlerinin önlenmesi amacıyla, 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde oluşturulan "Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi" Komisyonu çalışmalarının sonucunda, konuya ilişkin alınabilecek önlemleri belirleyen kapsamlı bir rapor hazırlanmasıyla çok önemli bir adım atılmıştır.

Meclis Araştırma Komisyonu'nun Raporu Hükümetimizce de benimsenerek bu konuda alınacak önlemlere ilişkin öneriler ve bundan sorumlu kuruluşlar 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile belirlenmiştir.

Söz konusu Genelge ile kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda koordinatör kurum olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü belirlenmiştir. Genel Müdürlük söz konusu koordinasyon görevi çerçevesinde çalışmalarını yürütmekte, koordinasyon görevini sürdürmektedir.

Genelge'nin "B. Kadına Yönelik Şiddet Konusundaki Çözüm Önerilerinin Yaşama Geçirilmesinde Koordineli Çalışması Gereken Kurumlar" ana başlığı, Eğitim alt başlığının 6.maddesinde "Sağlık görevlileri, yargı mensupları, kolluk kuvvetleri, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, çocuk gelişimi uzmanları, ve diğer meslek gruplarının lisans

ve hizmet içi eğitim programlarında kadına yönelik şiddet konusu yer almalıdır" tedbiri yer almaktadır.

Bu çerçevede;

- Şiddet mağduru kadınlar için ilk adım başvuru yerleri olan polis merkezlerinde çalışan yaklaşık 40.400 Emniyet Teşkilatı personeline yönelik kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması konularında farkındalık ve duyarlılığı artırmak için hizmet içi eğitim projesi yapılması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliğinde hazırlanan ve söz konusu eğitimin esaslarını belirleyen "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü" 26.12.2006 tarihinde dönemin İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir AKSU ile tarafımca imzalanmıştır.

Eğitim Programı iki aşamalı olarak tasarlanmıştır. Birinci aşamada; yaklaşık 270 eğiticinin eğitimi tamamlanmıştır. İkinci aşama kapsamında ise; söz konusu eğitici kadro tarafından şimdiye kadar polis merkezlerinde çalışan yaklaşık 36.000 emniyet teşkilatı personelinin eğitimi tamamlanmış olup 2009 yılında 40.400 personelin eğitiminin tamamlanması beklenmektedir.

- Şiddet mağduru kadınlarımız için yardım alabilecekleri hizmet alanlarının en önemlilerinden biri de sağlık hizmetleridir. Bu çerçevede, şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara sunulan sağlık hizmetleri prosedürlerinin belirlenmesi ve buna uygun olarak eğitim programlarının düzenlenmesi amacıyla, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğinde yürütülecek olan "Kadına Yönelik Aile, İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" Sağlık Bakanı Prof. Dr. Sayın Recep AKDAĞ ile tarafımca 3 Ocak 2008 tarihinde imzalanmıştır.

Söz konusu Protokol kapsamında gerçekleştirilecek eğitimler ile; 81 il sağlık müdürlüğü yöneticileri ile birinci, ikinci, ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda (hastane, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı aile planlaması merkezi, vb.) çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede duyarlılığının artırılması; mesleki beceri ve eğitim formasyonunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır. 2 yıl süre ile uygulanacak Protokol kapsamında sahada çalışan 75.000 sağlık personeline ulaşılması hedeflenmektedir.

Bu çerçevede, eğitici eğitimleri Haziran 2008'de, Ankara'da başlatılarak, Kasım 2008 itibarıyla tamamlanmış, 428 eğiticinin eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bir sonraki aşamada ise sahada çalışan tüm sağlık personeline ulaşılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, il düzeyinde, hastanelerde ve birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda çalışan sağlık personelinin eğitimi, eğitici olarak yetiştirilen eğitim ekipleri tarafından gerçekleştirilecektir.

Benzer bir çalışma Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun birlikte yürüttüğü 4. Ülke Programı çerçevesinde; Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik ve finansal desteği ile yürütülecek "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi" altında Diyanet İşleri Başkanlığı personeline yönelik olarak gerçekleştirilecektir. Eğitimler kapsamında başta Ankara Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu Görevlileri olmak üzere Ankara ilindeki bütün din görevlilerinin; "toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını engelleyen geleneksel kabuller, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, şiddetle ilgili yasal mevzuat ve genelgeler," konularında eğitilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, pilot eğitimler 2009 yılında başlatılacaktır.

Ayrıca, Diyanet İşleri Başkanlığının hizmet içi eğitim programları çerçevesinde personeline yönelik olarak gerçekleştirdiği seminerde de, Genel Müdürlük yetkililerince "Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Görev, Yetki ve Sorumlulukları", "Kadın Hakları

Açısından Yeni Türk Medeni Kanunu", "Töre ve Namus Cinayetleri" ve "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" konularında eğitim verilmiştir.

Bu çalışmaların yanı sıra kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, belediyeler, üniversitelerin temsilcileri, medya çalışanlarına yönelik de eğitim ve çalıştaylar düzenlenmiştir. Söz konusu çalışmalar; "Kadına Yönelik Şiddet", "Şiddet Mağduru ve Şiddet Uygulayan ile Görüşme Teknikleri", "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede STK'lar için Medya ile Etkin İletişim", "Sığınmaevleri/Konukevleri Yönetim Geliştirme Çalıştayı", "Kadın Sığınmaevi Çalışanları İçin Eğitici Eğitimi", "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Erkek Katılımı" başlıkları altında düzenlenmiştir. Söz konusu etkinliklerle katılımcılara, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında farkındalık kazandırılması amaçlanmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede en önemli araçlardan birinin konuya ilişkin toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması olduğu gerçeğinden hareketle, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, kadına yönelik şiddet, töre/namus cinayetleri ve konuya ilişkin yasal düzenlemeler konularında halkın konuya ilişkin bilinç ve farkındalığının yükseltilmesi ve bilgilendirme yapılması amacıyla; çok çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda;

- Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kız çocukları ve kadınların güçlendirilmesine yönelik olarak yapılan çalışmaların bölgeye kazandırdığı değerlerin anlatılması ve yöre halkının bilgilendirilerek projeye katkılarının sağlanması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile TRT arasında Protokol kapsamında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan kadınları hedef kitle olarak ele alan "Suç Bende Değil" isimli 6 bölümlük belgesel program, Ekim-Aralık 2008 döneminde TRT GAP TV'de yayınlanmıştır.

Söz konusu filmde, yöredeki kadının eğitim durumu, okuryazarlık oranı, yöredeki kız çocuklarının eğitimlerinin devamı için yeterli okul ve yurtların durumu, kız çocuklarına karşı ayrımcılıkla, erken ve akraba evliliğiyle mücadele, kadının bilinçlendirilme çalışmaları, ayrımcılık, töre ve namus cinayetleri, yörede kadına yönelik şiddet, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasası, vb. konular işlenmiştir.

- 25 Kasım "Kadına Karşı Şiddete Son Uluslararası Günü" nedeniyle toplumsal duyarlılığı ve farkındalığı artırmak amacıyla bastırılan afiş ve broşürler, sağlık ocakları-okullar-toplum merkezleri-halk eğitim merkezleri gibi kamuoyunun dikkatini çekebilecek mekanlarda sergilenmek üzere 81 İl Valiliğine gönderilmiş, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğüne bağlı Bölge Müdürlüklerinde, gar ve istasyonlar ile trenlerde 2000 adet afiş sergilenmiş, biletlerle birlikte yolculara 50 000 adet bilgilendirici broşür dağıtılmıştır.

- 2007-2008 yılları arasında, kadına yönelik aile içi şiddetin suç olduğu, göz yumulmaması, sessiz kalınmaması mesajlarının verildiği 8 adet spot film yapılmış, filmlerden 5 tanesinin, tüm ulusal ve yerel kanallarda gösterilmesi sağlanmıştır.

- Şiddete maruz kalan ya da risk altında olan kadınları; yasal hakları, danışmanlık, koruma ve diğer hizmetleri alabileceği yerler hakkında bilgilendirmek amacıyla hazırlanan ve 25 000 adet basılan "Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı"nın dağıtımı ilgili tüm kurum ve kuruluşlara yapılmıştır.

- Genel Müdürlük tarafından yürütülmüş olan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında, Gaziantep ve Şanlıurfa'da "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele" konulu il toplantıları geniş katılımı ile düzenlenmiştir.

Yine Genel Müdürlük tarafından; 25 Kasım 2004 tarihinden bu yana Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğinde yürütülen "Kadına Karşı Şiddete Son Kampanyası" çerçevesinde; toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması amacıyla çok çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Ayrıca;

- TRT Erzurum Radyosu'nun "Gün Dönümü" programına katılım sağlanarak, 15 gün ara ile kadına yönelik şiddet, kadınların yasal hakları (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,

Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, İş Kanunu) ve töre ve namus cinayetleri hakkında bilgi verilmiştir.

4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun uyarınca ve Kanun'un uygulanmasına yönelik hazırlanmış olan ve 01.03.2008 tarihinde yürürlüğe giren Yönetmelik'te aile mahkemesi hakiminin, şiddet uygulayan aile bireyinin aynı zamanda ailenin geçimini sağlayan kişi olması durumunda evin giderlerinin (kira, yakıt, elektrik, su vb.) karşılanmasına ve aile bireylerine nafaka ödenmesine karar verebileceği hususu düzenlenmiştir. Belirtilen Kanun kapsamında yapılacak başvurularda ilgili bilgi ve belgeleri Mahkemeye sunmaları ve ilgili kişilerin bu yönde de taleplerinin olması gerekmektedir.

Kadının statüsünün güçlendirilmesi ve kadının insan haklarının korunması konusunda ulusal mekanizma olarak kurulan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadına yönelik her türlü şiddet, taciz ve istismarın önlenmesi ve ortadan kaldırılması amacıyla, başta yasal çalışmalar olmak üzere, işbirliğine dayalı çalışmalar yapmakta; projeler, kampanyalar yürütmek; toplantı, konferans, seminerler düzenlemek, vb. çalışmalar yürütmekte; diğer kurum-kuruluşlarca yürütülen çalışmalara katkı sağlamaktadır.

Yukarıda bahsi geçen çalışmaların dışında kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda Genel Müdürlük tarafından yürütülen başlıca çalışmalar şu şekildedir:

- 2006/17 Sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin; B "Kadınlar ve Çocuklara Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine İlişkin Alınacak Tedbirler" bölümü Hizmet Kurumları başlığı altında yer alan "11. Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı koordinasyonunda bütün kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteleri, sivil toplum kuruluşlarını, özel sektör ve yerel yönetimleri de kapsayacak "2006-2010 Kadına Yönelik Şiddetin önlenmesi Eylem Planı" hazırlanmalı ve uygulamaları takip edilmelidir." tedbiri gereğince;

"Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı", kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve kadın alanında çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ve işbirliği ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle mücadele çerçevesinde hazırlanan Ulusal Eylem Planı, Kısa (2007 – 2008), Orta (2007 – 2009) ve Uzun vade (2007 – 2010 ve sonrası) olmak üzere üç uygulama dönemini kapsamaktadır. Bu planın amacı, ülkemizde aile içinde kadına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin tüm tarafların işbirliği ile belirlenmesi ve uygulamaya konulmasıdır.

Ulusal Eylem Planı ile yasal düzenlemeler, toplumsal farkındalık ve zihinsel dönüşüm, kadının sosyo-ekonomik durumunun güçlendirilmesi, koruyucu hizmetler, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri ve sektörler arası işbirliği olmak üzere 6 temel alanda iyileştirmeler hedeflenmektedir. Hedeflerin uygulanmasında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği kuruluşlarına çeşitli sorumluluklar verilmiştir.

- Genelge'de yer alan "7. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde bir Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi kurulmalıdır." tedbiri gereğince; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" oluşturulmuş, Başkanlığında gerçekleştirilen Komite toplantılarında, sorumlu kuruluşlar ve ilgili kuruluşların kadına yönelik şiddeti önleme konusunda hassasiyet ve duyarlılık içerisinde başlattıkları ve yürütmekte oldukları çalışmalar paylaşılmış, gelecek döneme ilişkin görüş ve öneriler ifade edilmiştir.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, "aile içi şiddete maruz kalan veya risk altındaki kadınlara hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşlarının kapasitelerinin bilgilendirme yoluyla artırılması" amacıyla Gaziantep'te; Şanlıurfa'da ve Trabzon'da "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele" il toplantıları düzenlenmiştir. Söz konusu toplantılara yaklaşık 1000 kişi katılmıştır.

- Genelge'nin B Bölümü, Hukuk alt başlığı altında yer alan "4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un 1. maddesinde geçen "kusurlu eş" ibaresinin "şiddet uygulayan birey" şeklinde düzeltilmesi; hakimın anılan yasa kapsamında hükmedebileceği tedbirlere ilişkin olarak yasanın 1. maddesinin (f) bendinde geçen "ortak konut" ibaresinin yanına "veya şiddete maruz kalan bireyin işyerine gelmemesi" ibaresinin de eklenmesinin, ayrıca 4320 sayılı Kanunun korunma kapsamına mahkemece ayrılık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı olan eşlerden birinin veya çocuklarının da dahil edilmesinin ve mahkemenin vermiş olduğu tedbir hükmünün infazına ilişkin icra işlemlerinin de harçtan muaf tutulması yönünde yasal düzenleme yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir" tedbiri uyarınca, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanuna ilişkin önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede;
- 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı uygulamadan kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde ilgili kamu kurumlarının, Ankara Barosunun ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile hazırlanmıştır. Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulda görüşülüp kabul edilmiş olup 04.05.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Yapılan değişiklik ile şiddet olgusu geniş yorumlayarak aile içi şiddet yalnızca eşler arası şiddet olarak algılanmaktan çıkarılmış, aynı çatı altında yaşamayan; boşanma veya ayrılık nedeniyle ayrı konutlarda bulunan bireyler ve evli olmalarına rağmen fiilen ayrı yaşayan aile bireyleri ve çocuklar da aile içi şiddete maruz kalabildiklerinden, aile içi şiddet mağduru kapsamında değerlendirilmiştir.
- Değişiklik ile Anayasanın "Ailenin Korunması" başlıklı 41'inci maddesinin Devleti, özellikle ananın ve çocukların korunmasını sağlamakla yükümlü kılmasına dayanılarak, şiddet uygulayan bireyin herhangi bir rahatsızlığının bulunup bulunmadığı hususunun tespiti ve tedavisi ile uyguladığı veya uygulayacağı şiddetin ortadan kaldırılması amacıyla; "Bir sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi için başvurma" tedbiri düzenlenmiştir. Kanun kapsamındaki başvurular ve verilen kararların infazı için yapılan icrai işlemlerin harca tabi olmayacağı da değişiklikle gelen yenilikler arasında yer almaktadır.
- 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik ise yine Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin hukukçu temsilcilerinin katılımlarıyla hazırlanmış ve 1 Mart 2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile 4320 sayılı Kanun'da yer alan tedbirler ayrıntılı olarak düzenlenmiş; aile içi şiddet, ihbar ve şikayet gibi kavramlara açıklık getirilmiş; nafaka ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi ve usul işlemleri de kanun uygulayıcılara ve vatandaşlara yol gösterecek şekilde ele alınmıştır.
- Genelge'nin B Bölümü, Hizmet Kurumları alt başlığında yer alan "bir hizmet ağı oluşturulması"na ilişkin 12. tedbir çerçevesinde ise, Genel Müdürlükçe yürütülmüş olan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiş; şiddet gören ya da risk altındaki kadınlara hizmet sunan sosyal hizmet uzmanları, sağlık personeli, güvenlik/kolluk kuvvetleri, yasa uygulayıcılar, medya profesyonelleri ve STK'ların ilgili kişileri için eğitim programları hazırlanarak eğitici eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ayrıca;
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla "Aile İçi Şiddet Gören ya da Risk Altında Olan Kadınlara Hizmet Sunan Kurumlar Arası İşbirliği ve Eşgüdüm" toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmaların yanı sıra Genelge'de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri Genel

Müdürlük, üçer aylık periyotlar halinde izleyerek Başbakanlığa sunmaktadır. Bugüne dek dokuz dönem raporu hazırlanmıştır.

Ayrıca, yürütülen tüm bu çalışmalarla beraber Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından konuya ilişkin olarak yürütülmekte olan çok önemli bir çalışma da, ilk kez ülke genelinde kadına yönelik şiddetin kaynağı ve türleri nelerdir sorusuna yanıt verecek olan büyük ölçekli "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ulusal Araştırması"dır. Aralık 2007 tarihinde başlatılan Alan Araştırması'nın tamamlanmasının ardından sonuçlarının, TÜİK "Resmi İstatistik Programı" kapsamında resmi veri olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını arttırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında; kız çocuklarının okullaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konuların yer aldığı eğitim materyalleri, CD ve afişler Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne hazırlanarak 600 garnizona iletilmiştir. Bu kapsamda, her yıl yaklaşık 450.000 erkeğin konuya ilişkin bilgilendirilmesi sağlanmaktadır.

Görüldüğü üzere Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, kadının aile içinde ve toplumsal yaşamdaki statüsünün yükseltilmesi konusunda ve töre ve namus cinayetleri, kadına yönelik aile içi şiddet konularında toplumda yerleşik ön kabullerin veya geleneksel anlayışın tersine çevrilmesi amacıyla toplumun bilinç düzeyi, duyarlılığı ve farkındalığının artırılmasına yönelik etkili ve başarılı çalışmalara devam etmektedir.

Ancak, töre/namus cinayetleri de dahil olmak üzere kadına yönelik her türlü şiddetin sonlandırılması bugünden yarına çözümlenebilecek bir alan olmayıp, uzun soluklu ve topyekün bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu bağlamda; bütüncül bir yaklaşımla ve tüm sektörlerin işbirliğinde, çalışmalarımız kararlılıkla sürdürülecektir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı